

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 346

DOI 10.36919/3041-1149(Print).6-7.2025.36-44

М. О. Тимошенко,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права,
ПВНЗ «Європейський університет»
email: maxim.tymoshenko@e-u.edu.ua
ORCID 0000-0003-2584-5731

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У науковій роботі автором проведено всебічне дослідження трансформаційних процесів правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні. Зазначено, що правове забезпечення господарської діяльності юридичних осіб у будь-якій країні має важливе значення, оскільки якість такого правового забезпечення безпосередньо впливає на ефективність господарської діяльності зазначених суб'єктів і розвиток економічної та соціальної сфер загалом. Тому наукова перспективність вивчення питань поточних змін правового забезпечення господарської діяльності вказаних суб'єктів визначається насамперед стратегічною важливістю подальшого розвитку економічної та соціальної сфер нашої держави. Трансформація правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в сучасних умовах пов'язується із поступовою відмовою від Господарського кодексу України та запровадженням так званого перехідного періоду в частині регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їхніх об'єднань, що закріплюється положеннями ухваленого 9 січня 2025 року Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період». У статті доведено, що вказані зміни суттєво змінюють підходи до правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні, що зумовлено поширенням саме цивільно-правового типу правового забезпечення такої господарської діяльності.

У змісті роботи проведено критичний аналіз стану правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в перехідний період, що узагальнено в межах відповідних блоків правового забезпечення, яке зазнало змін. Поставлено ряд критичних запитань, які не знайшли своє відображення в змісті змін законодавства, водночас потребують свого правотворчого вдосконалення, а саме: імперативність прийняття рішення про реорганізацію чи ліквідацію юридичних осіб окремих організаційно-правових форм; юридичні наслідки та процедури такої реорганізації чи ліквідації тощо. Крім того, доведено, що трансформація правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в сучасних умовах відбувається в межах загального процесу адаптації правового регулювання до європейських правових, економічних, господарських стандартів і практик. Обґрунтовано потребу в посиленні правового забезпечення майна, яке закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання. Перехід вказаного майна до традиційних цивільно-правових механізмів правового регулювання потребує вирішення широкого кола питань, де мають бути враховані інтереси держави та територіальних громад, роботодавців і працівників, подальшого функціонування підприємств тощо.

Ключові слова: підприємство, підприємництво, господарська діяльність, правове забезпечення, юридична особа, об'єднання юридичних осіб.

Постановка проблеми та її актуальність. Правове забезпечення господарської діяльності юридичних осіб у будь-якій країні має важливе значення, оскільки якість такого правового забезпечення безпосередньо впливає на ефективність господарської діяльності зазначених суб'єктів і розвиток економічної та соціальної сфер загалом. Тому актуальність тематики цієї наукової роботи не викликає сумніву, оскільки вона стосується питань подальшого розвитку економічної та соціальної сфер нашої держави, а отже, її дослідження потенційно націлене на змінення й усталення такого правового регулювання, підвищення рівня наукової концептуалізації його розвитку.

Посилюють актуальність тематики наукового дослідження останні зміни законодавства України, які пов'язані із поступовою відмовою від Господарського кодексу України та запровадженням так званого перехідного періоду в частині регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їхніх об'єднань, що закріплюється положеннями ухваленого 9 січня 2025 року Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» [1]. Вказані зміни суттєво трансформують підходи до правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні, що зумовлено поширенням саме цивільно-правового типу правового забезпечення такої господарської діяльності. Водночас тривалий етап чинності Господарського кодексу України [2] (з 2004 року) зумовлює потребу в поступовій трансформації такого правового забезпечення, зокрема в частині запровадження відповідного перехідного етапу, впродовж якого відбуватиметься така трансформація та погодження з організацією господарської діяльності юридичних осіб до положень цивільного законодавства України. Такі трансформації загалом потребують ґрунтовних наукових опрацювань, особливо з урахуванням введення вказаних змін під час правового режиму воєнного стану, який сьогодні запроваджений в Україні, оскільки можливі недоліки такого правового забезпечення несуть у собі високі ризики функціонуванню суб'єктів господарської діяльності, а отже, і всієї економічної та соціальної сфер життя суспільства й держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність тематики цього наукового дослідження зумовлюється і станом її наукової розробки. З урахуванням «свіжості» вказаного вище законодавчого акта питання трансформації правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні ще не отримали належного рівня доктринального опрацювання. Окремі праці таких учених, як А. С. Довгерт, О. О. Кот, Н. С. Кузнєцова, Р. О. Стефанчук, М. О. Стефанчук, В. В. Резнікова, В. В. Цюра, В. С. Щербина, стосуються концептуальних питань зміни правового забезпечення, проте не повною мірою характеризують особливості трансформаційного етапу правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні. Крім того, попередні наукові пошуки автора цієї наукової роботи [3; 4; 5] дадуть змогу провести аналіз поставленої до вивчення проблематики в ретроспективному контексті з урахуванням недоліків попереднього правового забезпечення господарської діяльності вказаних суб'єктів.

Метою дослідження є критичний аналіз та узагальнення стану правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в перехідний період (у значенні Закону України від 9 січня 2025 року «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період»).

Виклад основного матеріалу. Вітчизняними цивілістами в юридичній літературі вже тривалий час піднімається питання уніфікації правового регулювання та запровадження єдиного цивільно-правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб [6; 7; 8; 9; 10; 11]. Вказані ідеї вчених, а також неоднозначність практики поєднання цивільно-правового та господарсько-правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні знайшли своє продовження в положеннях ухваленого в січні 2025 року Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» [1]. Вказаний Закон України (на момент підготовки цієї наукової роботи є ухваленим і переданим на підпис Президенту України – *прим. авт.*) запроваджує перехідний період, а саме термін, який починається з дня набрання чинності цим Законом і завершується через сім років з дня набрання чинності цим Законом. Вказаний перехідний

період стосується, зокрема, і трансформацій правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб, а саме адаптації його до виключно цивільно-правового забезпечення. На цьому зупинимося більш детально. У межах цього перехідного періоду законодавцем визначено комплекс змін правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб, які можна узагальнити й охарактеризувати в межах таких блоків.

1. Удосконалено законодавчу термінологію в сфері господарювання, зокрема надано законодавче визначення таким термінам, як «підприємництво»; «підприємства»; «посадові особи підприємства – фізичні особи», а також зазначено зміст терміна «перехідний період», на яких запроваджено особливе правове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання. Крім того, прив'язано термін «контроль» до визначення, закріпленого в Законі України «Про захист економічної конкуренції» [12].

2. Законодавчо закріплено інститут «підприємництва» через визначення його змісту, кола суб'єктів підприємництва залежно від кількості працюючих і доходів від будь-якої діяльності за рік (суб'єкти мікропідприємництва, суб'єкти малого підприємництва, суб'єкти середнього або великого підприємництва). Важливим є законодавче уточнення права суб'єктів підприємництва на здійснення некомерційної підприємницької діяльності, тобто діяльності без мети одержання прибутку.

3. Юридично деталізовано зміст інституту «підприємства», зокрема в цій частині внесені відповідні зміни до змісту Цивільного кодексу України. Конкретизовано правовий статус державних підприємств, закріплено їхнє видове розмежування на комерційні підприємства та казенні підприємства, прив'язано правовий статус суб'єкта управління об'єктами державної власності, до сфери управління якого входить державне підприємство, до правового статусу суб'єкта, що виконує функції власника підприємства. Розмежовано правовий статус державного, казенного, комунального унітарного, приватного та іноземного підприємств. Окремо варто позитивно зазначити те, що в законодавстві України було визначено межі відповідальності таких підприємств і правовий режим майна, яке за ними закріплювалось. Окреме правове регулювання встановлюється в частині особливостей управління державним підприємством, що передбачено положеннями Закону України «Про управління об'єктами державної власності» [13], та державним підприємством оборонно-промислового комплексу, що встановлюється в положеннях Закону України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» [14].

4. Удосконалено правове забезпечення системи органів управління підприємствами та встановлене чітке коло посадових осіб підприємства, до яких віднесено: 1) власника (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства); 2) керівника підприємства, який призначається (обирається) власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) або наглядовою радою такого підприємства та є підзвітним органу, який його призначив; 3) наглядову раду підприємства (у разі її утворення). У законодавстві закріплено принципи діяльності посадових осіб (в інтересах підприємства; добросовісно та розумно; у такий спосіб, який на їхнє добросовісне переконання, сприятиме досягненню мети діяльності підприємства з розумним ступенем обачності, професійності та старанності; у межах повноважень, наданих їм статутом підприємства й законодавством, уникаючи конфлікту інтересів), які суттєво вдосконалили критерії роботи посадових осіб, їхнє функціонування саме як суб'єктів управління підприємства.

5. Вперше запроваджено вимоги щодо оприлюднення інформації про діяльність підприємств, що містить у собі обов'язок кожного підприємства мати власний вебсайт (державні та комунальні підприємства також оприлюднюють інформацію на офіційному сайті Фонду державного майна України та на офіційних вебсайтах суб'єктів, що виконують функції власника підприємства), де має бути розміщено статутні документи; положення про органи управління підприємств і договори (контракти) з посадовими особами підприємства; всі рішення наглядової ради та власника (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства) щодо підприємства за останні п'ять років; річну фінансову звітність за останні три роки тощо.

6. Окремо виділено інститут правочину підприємства, щодо вчинення якого є заінтересованість, тобто правочину, який укладається за рахунок, в інтересах пов'язаної з підприємством особи (посадової особи підприємства, власника, члена сім'ї посадової особи та ін.). Такі правочини

підлягають погодженню наглядовою радою підприємства, а в окремих випадках власником підприємства. Також виокремлено такий інститут, як значний правочин підприємства, тобто такий правочин, який вчиняється підприємством, якщо ринкова вартість майна, робіт, послуг, що є його предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів підприємства за даними останньої річної фінансової звітності. Такий правочин також підлягає погодженню наглядовою радою підприємства або, в окремих випадках, власником підприємства.

7. Суттєво деталізовано законодавчі особливості здійснення підприємництва державними та комунальними підприємствами в частині обов'язку приймати та виконувати державні замовлення, обов'язковості та статус фінансового плану державних і комунальних підприємств, особливостей відчуження належного їм майна, особливостей формування майна таких підприємств, списання майнових активів з балансу підприємств, обов'язку формування спеціальних (цільових) фондів, призначених для покриття витрат, пов'язаних з діяльністю таких підприємств; розподілу їхнього прибутку (доходу) тощо.

8. Законодавчо врегульовано питання об'єднання юридичних осіб, тобто створення організації, утвореної у складі двох або більше юридичних осіб з метою координації їхньої виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних і соціальних завдань. У законодавстві було регламентовано види об'єднань юридичних осіб (підприємницькі об'єднання або як державні чи комунальні підприємницькі об'єднання); регламентовано організаційно-правові форми об'єднань юридичних осіб (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання юридичних осіб, передбачені законом); уточнено правовий статус юридичної особи – учасника об'єднання юридичних осіб, які юридично зберігають статус юридичної особи незалежно від організаційно-правової форми об'єднання, на них поширюються положення законів щодо регулювання діяльності юридичних осіб. Такі особи зберігають за собою комплекс прав у частині можливості добровільно вийти з об'єднання; бути членом інших об'єднань юридичних осіб; одержання від об'єднання в установленому порядку інформації, пов'язаної з інтересами юридичної особи; одержання частини прибутку від діяльності об'єднання відповідно до його статуту тощо. Закріплено особливості управління об'єднанням юридичних осіб і майнові відносини в об'єднанні юридичних осіб; визначено процедури виходу учасника з об'єднання та припинення об'єднання юридичних осіб.

9. Заслугує на окрему увагу законодавчий підхід щодо регламентації правового режиму майна підприємства. Так, основу правового режиму майна підприємств становлять право власності та інші речові права; збережено (тимчасово) правовий режим права господарського відання (речове право державного або комунального підприємства, підприємств об'єднання громадян, релігійної організації та об'єднань підприємств, які володіють, користуються й розпоряджаються майном, закріпленням за ними власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених законом) і права оперативного управління (тобто речове право казенних підприємств, комунальних некомерційних підприємств, некомерційних підприємств, підприємств об'єднань громадян, релігійної організації та об'єднання підприємств, які володіють, користуються й розпоряджаються майном, закріпленням за ними власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства), для здійснення некомерційної підприємницької діяльності в межах, встановлених законом, а також власником майна (уповноваженим ним органом); встановлено особливості реалізації вказаних прав, обов'язки власника майна та юридична відповідальність посадових осіб підприємства.

10. Введено мораторій у перехідний період у частині створення окремих юридичних осіб у таких організаційно-правових формах, як приватне підприємство, колективне підприємство, державне підприємство, казенне підприємство, комунальне підприємство тощо, а також внесення окремих змін до відомостей про державні підприємства, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців і громадських формувань.

11. Також вводиться мораторій на перехідний період у частині забезпечення майнової основи підприємництва, а саме: заборонено закріплювати за юридичними особами на праві господарського відання й оперативного управління майно, яке за ними на момент вступу вказаного вище Закону в дію на відповідному речовому праві не закріплювалося.

Найбільший інтерес становлять положення Закону, які визначені в ст. 22, та стосуються особливостей припинення підприємств у перехідний період, що безпосередньо належить до широкого кола суб'єктів господарювання, які були утворені та функціонували на підставі положень Господарського кодексу України (наприклад, державні, казенні, комунальні, приватні, спільні та інші категорії підприємства). До цього питання законодавець підійшов досить імперативно, надавши п'ять років з дня набрання чинності вказаним Законом власнику (суб'єкту, що виконує функції власника підприємства) ухвалити рішення про реорганізацію підприємства (злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства, перетворення в господарське товариство) або його ліквідацію. Вказане положення викликає ряд риторичних запитань: чи можна заставити власника або суб'єкта, що виконує функції власника підприємства, ухвалити рішення про його реорганізацію чи ліквідацію (особливо ліквідацію! – *прим. авт.*); якими будуть юридичні наслідки, якщо таке рішення вказаними суб'єктами не буде ухвалене; якою буде процедура реорганізації чи ліквідації таких підприємств і як це відобразиться на їхній господарській діяльності? Також варто звернути увагу, що перехідний період загалом розрахований на сім років, а рішення щодо реорганізації чи ліквідації має бути ухвалене впродовж п'яти років, що також вносить елемент колізійності у вирішення цього питання.

Положеннями ст. 22 Закону також встановлено ряд правових гарантій для підприємств, власники (суб'єкти, що виконують функції власника підприємства) яких ухвалють рішення про реорганізацію підприємств, а саме:

- майно підприємства, його права та обов'язки переходять до господарського товариства – правонаступника;

- дозволи, ліцензії, сертифікати, декларації, погодження та інші дозвоільні документи, що були видані (погоджені, надані) підприємствам, щодо яких було ухвалено рішення про злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства чи перетворення в господарське товариство відповідно до частини першої цієї статті, є чинними для юридичних осіб – правонаступників на строк, на який вони були видані, за умови дотримання господарським товариством – правонаступником ліцензійних вимог відповідного виду господарської діяльності (вимог, з якими чинне законодавство України пов'язує можливість отримання дозволів, сертифікатів, декларацій, погоджень чи інших документів дозвоільного характеру);

- право постійного користування земельними ділянками, набуте підприємствами на момент вступу цього Закону в дію, переходить до господарського товариства – правонаступника.

На нашу думку, недостатньо послідовно вирішене питання в частині «правової долі» майна, закріпленого за державним або комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання. Зокрема, законом передбачено, що в разі, коли за державним чи комунальним підприємством було закріплено майно на праві оперативного управління чи господарського відання, таке право припиняється з моменту ухвалення рішення про припинення підприємства. Крім того, одночасно з ухваленням рішення про припинення державного або комунального підприємства (злиття підприємства з господарським товариством, приєднання підприємства до господарського товариства чи перетворення підприємства в господарське товариство) власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) у межах повноважень, наданих йому законом у сфері управління об'єктами державної власності, зобов'язаний ухвалити рішення:

- 1) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління або господарського відання, господарському товариству – правонаступнику в управління за договором управління;

- 2) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління або господарського відання, до статутного капіталу господарського товариства – правонаступника. У цьому разі господарське товариство – правонаступник стає власником такого майна та має право розпорядження ним відповідно до закону та статуту господарського товариства – правонаступника;

- 3) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління або господарського відання, господарському товариству – правонаступнику в оренду [1].

Ухвалення рішення про припинення підприємства й одного із вказаних трьох варіантів рішення не вирішують питання «правової долі майна» в той період, коли підприємство в процесі припинення, а майно за фактом ще не передане. Крім того, виникають запитання й щодо прав такого підприємства, а точніше його власника чи уповноваженого суб'єкта на укладання договору на управління майна та на передачу його в оренду, і найголовніше – внесення до статутного капіталу господарського товариства, що веде до переходу права власності на це майно до товариства. Вважаємо, що таке положення закладає не лише правову невизначеність і суперечність у частині правового механізму зміни правового режиму майна, але й створює ряд корупційних ризиків ухвалення відповідних рішень суб'єктами публічної влади. Посилює обґрунтованість вказаного висновку й ще одне положення ст. 22 вказаного Закону, а саме: якщо власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) не ухвалить одне із вказаних рішень, усе майно, що раніше перебувало в державного чи комунального підприємства на праві оперативного управління чи господарського відання, вважається переданим до статутного капіталу господарського товариства – правонаступника у власність, крім прав інтелектуальної власності, нерухомого майна, цілісних та єдиних майнових комплексів, цінних паперів, а також повітряних і морських суден, суден внутрішнього плавання й рухомого складу залізничного транспорту та майна, яке, відповідно до закону, не підлягає приватизації.

Висновки. Підбиваючи підсумки проведеного дослідження, варто зупинитись на деяких основних моментах, які пов'язані з процесом трансформації правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в сучасних умовах.

1. Варто зазначити, що трансформація правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в сучасних умовах відбувається в межах загального процесу адаптації правового регулювання до європейських правових, економічних, господарських стандартів і практик. Тому зазначене правове забезпечення набуває більшої відкритості до міжнародних правових норм і стандартів корпоративного управління, забезпечує уніфікований підхід до правового регулювання господарських відносин.

2. Трансформація правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні у зв'язку з переходом до уніфікованого цивільно-правового забезпечення потребує не лише комплексної зміни законодавства, але й трансформації практики функціонування юридичних осіб у межах правового поля України. Це процес тривалий, потребуватиме ґрунтовних юридичних і фактичних трансформацій в організації та регулюванні господарської діяльності.

3. Незважаючи на те, що Цивільний кодекс України стає основним кодифікаційним документом у системі актів законодавства, положення якого регламентують діяльність суб'єктів господарювання – юридичних осіб в Україні, варто зазначити, що й сам Цивільний кодекс України потребуватиме значного кола змін і доповнень, пов'язаних з поступовою відмовою від положень Господарського кодексу України, а також подальшою диверсифікацією регулювання господарських відносин за допомогою комплексу законодавчих актів, які закріплюватимуть спеціальні правові норми. Така диверсифікація може призвести до більш комплексного, але й менш узгодженого регулювання.

4. Важливе значення має посилення правового забезпечення майна, яке закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління або господарського відання. Перехід вказаного майна до традиційних цивільно-правових механізмів правового регулювання потребує вирішення широкого кола питань, де мають бути враховані інтереси держави та територіальних громад, роботодавців і працівників, подальшого функціонування підприємств тощо. Вважаємо, що наявний стан такого правового забезпечення є недостатнім і потребує вироблення й запровадження комплексного підходу.

Також варто наголосити, що важливу роль у процесі трансформації правового забезпечення господарської діяльності юридичних осіб в Україні в сучасних умовах має відігравати юридична наука, яка повинна виробити єдині концептуальні положення для такої трансформації, що дасть змогу більш чітко та прозоро реалізовувати відповідні трансформаційні процеси, мінімізувати будь-які корупційні ризики таких змін, не допустити зловживань у цьому процесі, зберегти й посилити господарський потенціал юридичних осіб, що особливо важливо в умовах воєнного стану в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період : Закон України від 9 січня 2025 року. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72707
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Тимошенко М. О. Історія становлення та розвитку господарсько-правового регулювання вищої освіти в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 234–240.
4. Тимошенко М. О. Особливості господарських правовідносин приватних вищих навчальних закладів України: правовий аспект. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. № 1. С. 238–239.
5. Тимошенко М. О. Господарська діяльність як функція закладів вищої освіти: проблеми правового регулювання : монографія. Київ : АртЕк, 2018. 244 с.
6. Скасування Господарського кодексу України: потенційні наслідки та необхідні передумови / Кузнєцова Н. С., Кот О. О., Гриняк А. Б., Пленюк М. Д. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 1. С. 14–54. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2020_27_1_3
7. Fedorchenko N., Kalaur I. Legal regulation of obligations on service delivery in the context of the development of Ukraine's economy. *Transition Studies Review*. 2017. Vol. 24, no. 1. P. 71–85.
8. Hrnčirikova M. Nature of mediation clauses from the point of view of private international law. *International and Comparative Law Review*. 2019. Vol. 19, no. 2. P. 224–238.
9. Application of «piercing the corporate veil» doctrine in the ukrainian law / Karmaza O. O., Makhinchuk V. M., Derkach A. L., Spektor O. M., Sheludchenkova A. S. *International Journal of Economics and Business Administration*. 2019. Vol. 7, no. 4. P. 524–538.
10. Цивільний і господарський кодекси: 2004–2014 : монографія / упоряд. : І. В. Спасибо-Фатєєва. Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2014. 202 с.
11. Довгерт А. С. Рекодифікація цивільного кодексу України: чинники і передумови старту. *Право України*. 2019. № 1. С. 27–41.
12. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
13. Про управління об'єктами державної власності : Закон України від 21.09.2006 № 185-V. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>
14. Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі : Закон України від 16.06.2011 № 3531-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3531-17#Text>

REFERENCES

1. Law of Ukraine on the peculiarities of regulating entrepreneurial activity of certain types of legal entities and their associations during the transitional period dated January 9, 2025. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72707 [in Ukrainian].
2. Commercial Code of Ukraine dated January 16, 2003, No. 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
3. Tymoshenko, M. O. (2009). Istoriia stanovlennia ta rozvytku hospodarsko-pravovoho rehuliuвання vyshchoi osvity v Ukraini [The history of formation and development of economic and legal regulation of higher education in Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. (4), 234–240 [in Ukrainian].
4. Tymoshenko, M. O. (2010). Osoblyvosti hospodarskykh pravovidnosyn pryvatnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv Ukrainy: pravovy aspekt [Features of economic legal relations of private higher educational institutions of Ukraine: legal aspect]. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka*. (1), 238–239 [in Ukrainian].

5. Tymoshenko, M. O. (2018). *Hospodarska diialnist yak funktsiia zakladiv vyshchoi osvity: problemy pravovoho rehuliuвання : monohrafiia* [Economic activity as a function of higher education institutions: problems of legal regulation : monograph]. Kyiv : ArtEk [in Ukrainian].
6. Skasuvannia Hospodarskoho Kodeksu Ukrainy: potentsiini naslidky ta neobkhdni peredumovy [Abolishing the Commercial Code of Ukraine: potential consequences and necessary prerequisites] / Kuznetsova, N. S., Kot, O. O., Hryniak, A. B., & Pleniuk, M. D. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 2020. 27(1), 14–54. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2020_27_1_3 [in Ukrainian].
7. Fedorchenko N. & Kalaur I. (2017). Legal regulation of obligations on service delivery in the context of the development of Ukraine's economy. *Transition Studies Review*. 24 (1), 71–85 [in English].
8. Hrcirikova M. (2019). Nature of mediation clauses from the point of view of private international law. *International and Comparative Law Review*. 19 (2), 224–238 [in English].
9. Application of “piercing the corporate veil” doctrine in the Ukrainian law / Karmaza, O. O., Makhinchuk, V. M., Derkach, A. L., Spektor, O. M., & Sheludchenkova, A. S. *International Journal of Economics and Business Administration*. 2019. 7(4), 524–538 [in English].
10. Tsyvilnyi i hospodarskyi kodeksy: 2004–2014 : monohrafiia [Civil and Commercial Codes: 2004–2014 : monograph] / uporiad. I. V. Spasybo-Fatieieva. Kharkiv : Natsionalnyi yurydychnyi universytet imeni Yaroslava Mudroho, 2014 [in Ukrainian].
11. Dovhert, A. S. (2019). Rekodyfikatsiia Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy: chynnyky i peredumovy startu [Recodification of the Civil Code of Ukraine: factors and prerequisites for the start]. *Pravo Ukrainy*. (1), 27–41 [in Ukrainian].
12. Law of Ukraine on Protection of Economic Competition dated January 11, 2001, No. 2210-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine on Management of State-Owned Objects dated September 21, 2006, No. 185-V. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text> [in Ukrainian].
14. Law of Ukraine on the Peculiarities of Managing State-Owned Objects in the Defense-Industrial Complex dated June 16, 2011, No. 3531-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3531-17#Text> [in Ukrainian].

M. O. Tymoshenko. TRANSFORMATION OF LEGAL SUPPORT FOR ECONOMIC ACTIVITY OF LEGAL ENTITIES IN UKRAINE UNDER MODERN CONDITIONS

In the scientific work, the author conducted a comprehensive study of the transformation processes of the legal support for the economic activities of legal entities in Ukraine. It was noted that the legal support for the economic activities of legal entities in any country is of great importance, since the quality of such legal support directly affects the efficiency of the economic activities of these entities and the development of the economic and social spheres as a whole. Therefore, the scientific perspective of studying the issues of current changes in the legal support for the economic activities of these entities is determined, first of all, by the strategic importance of the further development of the economic and social spheres of our state. The transformation of the legal support for the economic activities of legal entities in Ukraine in modern conditions is associated with the gradual abandonment of the Economic Code of Ukraine and the introduction of the so-called “transitional period” in terms of regulating the entrepreneurial activities of certain types of legal entities and their associations, which is enshrined in the provisions of the Law of Ukraine “On the Features of the Regulation of the Entrepreneurial Activities of Certain Types of Legal Entities and Their Associations in the Transitional Period” adopted on January 9, 2025. The work proves that these changes significantly change the approaches to the legal support of the economic activity of legal entities in Ukraine, which is due to the spread of the civil law type of legal support of such economic activity. The content of the work provides a critical analysis of the state of legal support for the economic activity of legal entities in Ukraine during the transition period, which is summarized within the relevant blocks of legal support that have undergone changes. The author raises a number of critical questions that have not been reflected in the content of the changes in the legislation, but at the same

time require their legislative improvement, namely: the imperativeness of making a decision on the reorganization or liquidation of legal entities of certain organizational and legal forms; legal consequences and procedures for such reorganization or liquidation, etc. In addition, it is proved that the transformation of the legal support for the economic activity of legal entities in Ukraine in modern conditions takes place within the general process of adapting legal regulation to European legal, economic, and business standards and practices. The need to strengthen the legal security of property assigned to a state or municipal enterprise on the right of operational management or economic management is substantiated. The transition of the specified property to traditional civil law mechanisms of legal regulation requires the resolution of a wide range of issues, which must take into account the interests of the state and territorial communities, employers and employees, the further functioning of enterprises, etc.

Keywords: *enterprise, entrepreneurship, economic activity, legal security, legal entity, association of legal entities.*